

Plenum

Torsdag 6.2.2020 kl. 16.02—17.01

3.1. Muntlig fråga om Finlands EU-avgifter (Jussi Halla-aho saf)

Muntligt spörsmål MFT 1/2020 rd

Muntlig frågestund

Talman Matti Vanhanen: Ledamot Halla-aho.

Debatt

16.04 Jussi Halla-aho ps: Arvoisa herra puhemies! Britannian ero Euroopan unionista toteutui viimein viikko sitten. Perussuomalaiset onnittelevat itsenäistä Britanniaa ja toivovat, että tämä historiallinen tapahtuma toimii terveellisenä herätyksenä kiihkeimmille liittovaltion kannattajille myös muualla.

Kysymykseni koskee kuitenkin rahaa. Britannia oli EU:n toiseksi suurin nettomaksaja, ja kun se poistuu, tämä luonnollisesti heijastuu jäljelle jäävien nettomaksajien asemaan, edellyttäen että EU-budjetin menopuolta ei karsita ankaralla kädellä. Komissio on esittänyt budjetin kasvattamista 1,11 prosenttiin bruttokansantuotteesta. Itä- ja Etelä-Euroopan nettosaajat tietysti kannattavat tätä. Sen sijaan useimmat pienet nettomaksajamaat, kuten Alankomaat, Ruotsi ja Itävalta, ovat suhtautuneet tähän nihkeästi, kuten järkevää onkin. Mikä on punavihreän hallituksen kanta? Hyväksyykö se Suomen nettomaksuosuuden pysyvän kasvattamisen brexitin myötä, vai kannattaako se menojen karsimista, ja jos kyllä, mistä?

16.05 Eurooppa- ja omistajaohjausministeri Tytti Tuppurainen (vastauspuheen-vuoro): Arvoisa puhemies! Erinomainen kysymys, edustaja Halla-aho. Elämme tällä hetkellä todellakin sitä historiallista aikaa, jossa Euroopan unionista jäsenmaa on irrottautumassa, Iso-Britannia lähtee. Mutta onneksi me voimme kaikki huokaista helpotuksesta, että brexit tapahtuu nyt kuitenkin sopimuksen puitteissa. Me emme ole nyt sopimuksettomassa erossa. Valmistaudumme nyt siihen tulevaisuuteen, jossa Iso-Britannia on suhteessa Euroopan unioniin kolmas maa. Mutta kyllä sillä on vaikutuksensa unionin rahoitukseen. Vaikutus otettiin jo hyvissä ajoin huomioon siten, että kun Euroopan unionin komissio valmisteli tulevalle rahoituskehyskaudelle 2021 eteenpäin omaa esitystään, niin jo siinä brexit laskettiin ikään kuin pois. Eli kaikki valmistelu lähtee siitä, että unionista yksi iso nettomaksaja on lähtenyt. Aivan samalla tavalla, kun Suomi valmisteli puheenjohtajamaana oman esityksensä rahoituskehykseksi, niin siinä brexitin vaikutus on laskettu pois. [Puhemies koputtaa] Mutta selvää on, että Suomi yhtenä varakkaana maana on nettomaksajien joukossa.

Punkt i protokollet PR 2/2020 rd

Puhemies Matti Vanhanen: Pyydän niitä edustajia, jotka haluavat esittää lisäkysymyksiä, ilmoittautumaan painamalla V-painiketta ja nousemalla seisomaan.

16.06 Jussi Halla-aho ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kun Suomi liittyi Euroopan unioniin vuonna 1995, EU koostui pääosin maista, jotka olivat yhteiskunnallisen ja taloudellisen kehityksen osalta suunnilleen samankaltaisella tasolla. Sitten EU:n luonne on muuttunut aivan oleellisesti. Mukaan on tullut vähemmän kehittyneitä maita, EU:n menot ja tehtävät ovat kasvaneet, ja samalla nettosaajien painoarvo menojen koskevassa päätöksenteossa on kasvanut. Pukit ovat siis kaalimaan vartijoina, kuten sanotaan. Nyt jo päättyneellä Suomen puheenjohtajuuskaudella eurooppaministeri Tuppurainen suhtautui suorastaan pelottavalla innolla uusiin laajentumisiin. Millä tavalla on Suomen etu, että EU laajenee uusiin maihin, jotka eivät ole valmiita jäsenyyteen? Eikö edellisistä kierroksista ja virheistä ole opittu mitään?

16.07 Eurooppa- ja omistajaohjausministeri Tytti Tuppurainen (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Aivan aluksi haluaisin sanoa, että Euroopan unioni ei ole meille, ei Suomelle enkä usko, että muillekaan jäsenmaille, pelkkää kirjanpitoa. Kun me arvioimme tämän eurooppalaisen yhteistyön hyötyjä, ne ovat aineettomia, sen kaltaisia kuin rauha ja vakaus. Ne ovat ensisijaisesti arvoja ja sellaisia seikkoja, joita ei voi laskea euroissa, ja uskon, että tämä on aika laajasti jaettu näkemys tässäkin salissa. Siitä huolimatta kyllä meillä tietysti myös näitä taloudellisia vaikutuksia on, ja vähän tuohon edelliseen kysymykseenne jatkona: me olemme tulossa nyt tämän viikon lopulla EU-ministerivaliokunnassa linjaamaan Suomen omia intressejä ja Suomen omia tavoitteita tähän tulevaan EU:n budjettikauteen.

Mutta mitä tulee EU:n laajenemiseen: Nyt ovat olleet esillä muutamat Länsi-Balkanin maat, Pohjois-Makedonia ja Albania, ja nyt keskustellaan siitä, avattaisiinko jäsenyysneuvottelut. Se, jos neuvottelut päätettäisiin avata, ei vielä tarkoita, että näistä maista tulisi automaattisesti jäsenmaita, vaan tiukoilla kriteereillä mennään eteenpäin ja neuvotteluita saatettaisiin käydä jopa vuosia.

16.08 Ville Tavio ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Briteille ei kelvannut EU-federalismi eikä ylhäältä tuleva käskyttäminen. Suomen hallitukselle Brysselin käskyt kyllä edelleen kelpaavat, mutta Suomen kansa valveutuu ja ymmärtää, että Brysselin byrokraattien valta ei voi kasvaa ikuisesti.

Brexitissä ei ole kysymys kansakunnan eristäytymisestä vaan itsenäisyydestä. Iso-Britannia jatkaa täysin kansainvälistä yhteistyötä, ja se jatkaa kansainvälistä kauppaansa. Suomen kannattaisi toimia kuten järkevä maa ja pyrkiä nyt varmistamaan omat etunsa. Jopa Ruotsi vastustaa nyt EU:n jäsenmaksujen korotusta, mutta Suomen hallitus näyttää peesaaavan EU-eliittiä. Brexitin toteutuminen ja kasvavat EU-menot saavat epäilemään ja myös muissa maissa pohtimaan, onko EU:n suunta hyvä, onko tässä järkeä. Kertokaa vielä: Mikä hallituksen linja on? [Puhemies koputtaa] Hyväksyttekö te EU:n jäsenmaksujen korotukset vai ette? [Leena Meri: Kyllä vai ei?]

16.10 Eurooppa- ja omistajaohjausministeri Tytti Tuppurainen (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! On tietysti Ison-Britannian oma ratkaisu, että he jättävät unionin, ja jokainen jäsenmaa tekee omia ratkaisujaan. Valtaosa on kuitenkin päättänyt pysyä

Punkt i protokollet PR 2/2020 rd

unionissa sen tuomien etujen vuoksi, mutta EU ei ole mikään pakkoyhteisö. Jos joku jäsenmaa haluaa lähteä, niin nyt on todistettu, että se on mahdollista. [Sebastian Tynkkynen: Sitä ei kysytty!]

Mitä tulee näihin maksuihin, niin kuten totesin, sekä komission tekemä esitys että Suomi puheenjohtajamaana valmisteltu, nyt pohjana oleva esitys lähtevät siitä, että brexitin vaikutus on laskettu pois. Eli nyt on tehty budjetti 27 EU-jäsenmaalle, ja se on otettava tässä kokonaistasossa huomioon. Siksi Suomi kuultuaan jäsenmaita puheenjohtajamaana laskee tätä kokonaistasoa, mikä tulee vaikuttamaan myös Suomen nettomaksuasemaan. Meidän esityksemme lähtee siitä, että EU27:n budjetti olisi 1 087 miljardia euroa, joka olisi noin 1,07 prosenttia EU27:n bkt:sta.

16.11 Sebastian Tynkkynen ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Hallitusohjelmassa todetaan, että laajentumis- ja naapuruuspolitiikka ovat merkittävässä roolissa Euroopan rauhan, hyvinvoinnin ja turvallisuuden sekä vakauden edistämisessä. Britit osoittivat mielipiteensä EU:n liittovaltiokehityksestä, kun Euroopan mahtimaa äänesti jaloillaan ja käveli pois unionista. Jos brittien mukanaan viemät osat paikataan rikkinäisillä osilla, EU:n rattaat tulevat taatusti hajoamaan tulevaisuudessa siintävissä töyssyissä. Toisessa suunnassa tunkua toki riittää Euroopan unioniin, ja miksipä ei riittäisi, kun silmissä kiiluvat nettomaksajilta saatavat veroeurot. EU on jatkuvassa tulehdustilassa omien periaatteidensa rikkomisen sekä poliittisen europrojektin vuoksi. Vuonna 2007 jysäytettiin sisään Bulgaria, joka johtaa EU:ssa korruptiossa, sekä Romania, jonka ihmisoikeusloukkaukset eivät ole piilossa keneltäkään. Millaista linjaa hallitus on ajamassa EU:n laajentumisen suhteen? Me emme saaneet äsken vastausta tähän kysymykseen, joka esitettiin.

16.12 Eurooppa- ja omistajaohjausministeri Tytti Tuppurainen (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Minusta on nyt syytä noteerata se, että kansalaisten tuki EU:lle ja eurooppalaiselle yhteistyölle on ehkä tällä hetkellä historiallisen korkealla. Se näkyy eurobarometritutkimuksissa. Se näkyi viime kevään Euroopan parlamentin vaaleissa: äänestysaktiivisuus nousi, eivätkä nämä EU-vastaiset ja -kriittiset voimat mitään sen kaltaista vaalivoittoa saaneet, josta tulisi päätellä, että kansalaiset olisivat kääntäneet selkänsä Euroopan unionille. Kyllä EU:ta kannatetaan, ja me voimme olla sen suhteen rauhassa ja seistä suoraselkäisesti niiden periaatteiden takana, jotka ovat Marinin hallituksen EU-politiikan periaatteita. Me olemme aktiivinen jäsenmaa EU:n eturivissä. Tuemme vahvaa ja toimintakykyistä unionia.

Kun te kysytte, edustaja Tynkkynen, periaatteista laajentumiseen, niin pidämme tiukasti kiinni oikeusvaltioperiaatteesta, joka oli meidän puheenjohtajakautemme keskeinen teema. Tässä olisi ehkä odottanut myös suurimmalta oppositiopuolueelta tukea Suomen linjalle oikeusvaltiokysymyksissä, [Puhemies koputtaa] kun me jäsenmaiden tuella otimme muun muassa Unkarin kuulemisen esille ministerineuvostossa artikla 7:n mukaisesti. Mikä oli teidän kantanne näihin kysymyksiin? Se jäi epäselväksi.

16.13 Petteri Orpo kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Maanantaina Brysselin-käynnillä oli surullinen näky, kun Britannian lipputanko oli tyhjä. [Perussuomalaisten ryhmästä: Iloinen näky!] Se oli surullinen näky. Britannia on ollut keskeinen kumppani Suomelle Euroopan unionin kehittämisessä, meidän tärkeä liittolainen, neljänneksi viidenneksi tärkein kauppakumppani. Erittäin ikävä asia unionin kannalta, ja sikäli on ikävää ja

Punkt i protokollet PR 2/2020 rd

harmillista, että Suomessakin on voimia, jotka näkevät tämän jotenkin hyvänä ja positiivisena asiana.

Nimittäin mitä tulee tähän jäsenmaksuasuuteen, niin suomalaiset maksavat 50 euroa per vuosi per henkilö siitä kaikesta, mitä me saamme Euroopan unionista — sisämarkkinat, hyvinvointia, vakautta — ja ne ovat niin tärkeitä arvoja meille, että kyllä se 50 euroa kannattaa maksaa, ja se linja, joka hallituksella on, maltillinen jäsenmaksuasuuden kasvattaminen, on järkevä. Eikö olekin niin, että Euroopan unionissa nimenomaan näillä rahoilla vastataan juuri niihin asioihin, jotka ovat esimerkiksi perussuomalaisten puheissa, [Puhemies koputtaa] kuten maahanmuuton hallintaan tai turvallisuuteen tai terrorismin vastaiseen työhön? [Välihuutoja perussuomalaisten ryhmästä]

16.14 Eurooppa- ja omistajaohjausministeri Tytti Tuppurainen (vastauspuheen vuoro): Arvoisa puhemies! Edustaja Orpo, näin on. Olette aivan oikeassa. Sekä komission tekemässä esityksessä että Suomen puheenjohtajamaana täsmentämässä esityksessä nämä niin sanotut uudet, modernit kohteet ovat selkeästi budjetin suurin menoluokka. Ne ovat yli kolmasosa kaikesta rahankäytöstä, ja ne kohdistuvat juuri niihin asioihin, joita olen kyllä kuullut tuolta salin oikealta laidalta usein vaadittavan. EU:n on oltava vahvempi ulkorajavalvonnassa. Meillä on oltava useita pääluokkia, joilla vastaamme maahanmuuttoon, maahanmuuttajien kotoutumiseen Euroopan unionin rajojen sisäpuolelle ja niin edelleen. Tähän me tarvitsemme yhteisiä varoja. Eurooppa toimii siellä, missä me tarvitsemme yksittäistä kansallisvaltiota suuremman toimijan, ja EU:n budjetin kautta me voimme näitä resursseja saada.

On huomattava, että kun komissio huomioi brexitin budjettiehdotuksessaan, niin komissio lähti siitä, että myös asteittain voitaisiin luopua tiettyjen jäsenmaiden tällä hetkellä saamista maksukorjauksista ja että otettaisiin käyttöön niin sanottuja EU:n uusia omia varoja. [Puhemies koputtaa] Myös nämä ovat asioita, joita Suomen täytyy nyt pohtia ja joista yhdessä eduskunnan kanssa täytyy muodostaa kanta.

16.15 Kehitysyhteistyö- ja ulkomaankauppaministeri Ville Skinnari (vastauspuheen vuoro): Arvoisa puhemies! Aivan kuten edustaja Orpo sanoi, kysymys on kokonaisuudesta, mitä Suomi saa, mikä on Suomen saanto, ja tässä kauppa ja kauppapolitiikka nousevat keskiöön.

Olin itse alkuvuoron Lontoossa keskustelemassa siitä tulevaisuudesta, mikä on EU:n ja UK:n välinen tulevaisuus kauppapolitiikassa ja mikä on Suomen rooli. Brexitillä on, arvoisa edustaja Halla-aho, negatiiviset vaikutukset koko Euroopan taloudelle, Suomelle ja myös Britannialle. Tämän näyttävät myös alaan liittyvät tutkimukset. Siksi on oleellista, että Euroopan unioni luo mahdollisimman tiiviin kauppasuhteen UK:n kanssa. Aikataulu on todella tiukka, ja itse olen todella skeptinen sen osalta, että tässä ajassa ehtisimme tehdä kokonaisvaltaisen kauppasopimuksen. Suomen etu on edelleenkin tiivis yhteistyö Britannian kanssa, ja sitä tämä hallitus tulee tekemään.

16.16 Ilkka Kanerva kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tämä — edustaja Orpon tavoin — oli meille valtaosalle suomalaisista varsinainen pettymysten päivä ja hetki eurooppalaista, inhimillistä, myönteistä kehitystä ajatellen. Tämän asian jatkohoito on nyt tietysti tarkkaan mietittävä, sillä Iso-Britannia on meille olennainen kumppani brexit-ilmiöstä huolimatta. Iso-Britannia on ylivoimaisesti merkittävin turvallisuuspolitiikan

Punkt i protokollet PR 2/2020 rd

tuottaja Euroopan alueella. EU:sta pois jääminen merkitsee tässä suhteessa isoa haastetta sille, miten EU:n puolustusulottuvuutta kehitetään, ja meille on tärkeää, että tätä asiaa nyt ei päästetä käsistä vaan että Euroopan unioni kykenee tekemään työtä tässä suhteessa yhteydessä Britanniaan. [Puhemies koputtaa] Miten me varmistamme, herra puolustusministeri, sen, että tämä asia hoidetaan loppuun saakka tyylikkäällä ja asian edellyttämällä vakavuudella?

Puhemies Matti Vanhanen: Ministeri Kaikkonen, mikäli vastaatte riittävän ripeästi, niin myös ministeri Haavisto saa vastauksen. [Naurua]

16.17 Puolustusministeri Antti Kaikkonen (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tässä asiassa on ainakin kaksi puolta. Yhtäältä Iso-Britannia on ollut aika nihkeä kehittämään yhteistä eurooppalaista puolustusyhteistyötä, ja nyt, kun Iso-Britannia on ulkona, niin ehkä sitten muulla joukkueella on hivenen entistä enemmän vapauksia tiivistää yhteistyötä. Toisaalta on juuri niin kuin sanoitte, edustaja Kanerva, että Ison-Britannian merkitys on erittäin suuri. Se on vahva puolustuspoliittinen toimija, ja on tärkeätä, että jatkossa yhteistyö EU-maitten ja Ison-Britannian välillä jatkuu.

Minä olen siinä käsityksessä käymieni keskustelujen perusteella — myös Ison-Britannian puolustusministerin kanssa, aion käydä niitä lisää lähiviikkojen aikana itse asiassa hänen kanssaan — että Isolla-Britannialla on halu jatkaa tätä yhteistyötä. Sille pitää rakentaa tämän vuoden aikana, lähitulevaisuudessa muodot, mutta ainakin tämä yhteistyö hyödyttäisi sekä Isoa-Britanniaa että muuta Euroopan unionia, mukaan lukien Suomea.

16.18 Ulkoministeri Pekka Haavisto (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tämä edustaja Kanervan kysymys on erittäin tärkeä myös koko EU:n ulkoisen vaikutuksen näkökulmasta. Jos ajattelee, että tähän asti näissä EU-pöydissä maailmalla lähetystöjen tapamisissa on istunut aina Ison-Britannian edustaja mukana, ja jos ajattelee heidän osaanmistaan Pohjois-Afrikassa, Afrikan mantereella, Lähi-idässä, niin sillä on ollut hyvin suuri merkitys EU:n analyysikyvyille. Ja aivan viimeaikaisten konfliktien osalta Iran—Irak-konfliktin ja Libyan konfliktin osalta on ollut myöskin tuolla ulkoministeripöydässä erittäin tärkeää, että Iso-Britannia on voinut olla läsnä ja heidän näkemyksensä on kuultu.

Nyt tulee tietysti se haaste, miten jatkossa tämä yhteistyö järjestyy, mutta lähdän siitä, että ainakin Suomen tavoitteena on se, että tämä turvallisuuspoliittinen yhteistyö, analyysikyky maailman konflikteista ja muuta, säilyy ja yhteys säilyy Isoon-Britanniaan. Toivottavasti myöskin EU:n ja Ison-Britannian välillä turvallisuuspoliittinen näkökulma tulee tulevaisuudessa säilymään.

Puhemies Matti Vanhanen: Myönnän tähän kysymykseen vielä lisäkysymyksen edustaja Essayahille ja sitten kysymyksen alkuperäiselle esittäjälle.

16.19 Sari Essayah kd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Yhteinen EU-budjetti on haasteissa paitsi sen takia, että suuri nettomaksajamaa Iso-Britannia lähtee, mutta myös siksi, että on paljon uusia alueita, joihin sitten budjetissa halutaan satsata. Toki siellä on ihan tarpeellista — niin kuin tässä kollegat ovat tuoneet esille — muun muassa turvallisuuspolitiikka ja ulkorajojen valvonta, mutta sitten myöskin sellaista, jota Suomen näkökulmasta voi pitää erittäin valitettavana, että hallitus on taipunut kannattamaan. Puhun nyt

Punkt i protokollet PR 2/2020 rd

tästä euromaiden omasta eurobudjettilinjasta. Suomi on sitä järjestelmällisesti vastustanut, nähnyt sen turhana, koska siellä on tarkoitus yhteisellä rahalla lähteä tukemaan sellaisia kilpailukykyedellytysten nostamisia, jotka kuitenkin kuuluvat kansalliseen päätäntävaltaan ja joissa pitäisi ottaa kansallisesti vastuuta. Suomi ei myöskään näitten suunniteltujen kriteereitten valossa tule hyötymään millään tavalla tästä eurobudjettilinjasta, ja olisinkin halunnut kysyä: minkä tähden Suomen hallitus on taipumassa tähän, että tällainen turha ja kallis oma euromaitten budjettilinja tänne budjetin sisälle ollaan tekemässä?

16.21 Eurooppa- ja omistajaohjausministeri Tytti Tuppurainen (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! On syytä sanoa se, että tämä EU:n rahoituskehys on yksi kokonaisuus, ja mistään ei ole päätetty ennen kuin kaikesta on päätetty, ja kaikesta päätetään yksimielisesti. Karkeasti ottaen budjetti jakautuu kolmeen luokkaan: meillä on nämä perinteiset menoluokat niin kuin maatalous ja aluekehitys eli koheesio ja sitten on näitä uusia, moderneja kohteita, mistä juuri äsken sanoin, että ne ovat tällä hetkellä se suurin, ja näitä lämpimästi myös puheenjohtajamaana edistimme ja Suomea tuemme. No nyt ollaan sitten tekemässä tämä uusi eurobudjetti. Siihen komissio esitti aika isoakin budjettia, ja Suomi puheenjohtajamaana laski sitä tasoa. Me otimme siitä useita miljardeja pois, ja nyt tämän eurobudjetin koko on reilu 10 miljardia euroa, alle 15 miljardia euroa, tässä esityksessä, ja se on neuvotteluitten kohteena niin kuin kaikki muukin tässä rahoituskehyksessä ja lopulta yhtenä kokonaisuutena päätetään. On varsin todennäköistä, että sellainen toteutuu. Sitä isot maat Ranska etunojassa mutta muutkin ovat ajaneet, ja meidän tehtävämme on huolehtia siitä, että se pysyy rahoituskehysten puitteissa ja että sen käyttökohteista tulee mahdollisimman järkeviä.

16.22 Jussi Halla-aho ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Jäsenyys EU:ssa ja yhteisvaluutta eurossa nähdään monilla tahoilla elinehtona Suomelle. Kuitenkin kaikki tiedämme täällä, että Suomen talous on kuralla. EU ja euro eivät tietenkään ole syy kaikkiin ongelmiimme, mutta on merkillepantavaa, että Suomi on ainoa Pohjoismaa, jossa kotitalouksien tulot ovat pudonneet koko viime vuosikymmenen. Jos oma valuutta olisi tuho ja turmio Suomelle, miksi heinäsiirkat eivät ole syöneet Ruotsia, Tanskaa, Norjaa ja Islantia? Miksi euro on siunaus meille, kun yleisesti myönnetään, että esimerkiksi Ruotsi on suuresti hyötynyt omasta valuutastaan? Mitä sellaista hyvää eurojäsenyys on tuonut suomalaisille kotitalouksille, mistä pohjoismaiset naapurimme samoin kuin britit ovat jääneet paitsi? Ajetaanko Suomea kaikkiin ytimiin siksi, että se on suomalaisten etu, vaiko pelkästään ideologisista syistä?

16.23 Valtiovarainministeri Katri Kulmuni (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ilmeisesti kysymys liittyy yhteisvaluutta euroon ja niihin päätöksiin, jotka aikanaan Suomessa on tehty, ja totta kai jos miettii sitä historiaa, niin kyllähän euro on luonut tähän maahan myös vakautta, jos miettii korkopolitiikkaa, tai toisaalta mitä tulee siihen kritiikkiin, minkä edustaja Halla-aho esitti, niin kyllä meidän kansantaloutemme ovat erilaisia Ruotsin ja Suomen välillä. Toki meidän täytyy ottaa myös Ruotsista monista asioista oppia ja mallia, vaikkapa niissä kysymyksissä, että he ovat tehneet työmarkkinauudistuksia, mutta se, että aikanaan on päätetty mennä yhteisvaluuttaan, on tietenkin ollut päätös, ja siinä Suomi tulee pysymään. Siihen, mitä on tapahtunut finanssikriisin seurauksena, että Suomi ei päässyt niin nopeasti kasvuun liikkeelle, on varmasti ollut yksi syy, että meidän elinkeino-

Punkt i protokollet PR 2/2020 rd

rakenteemme on edelleenkin jossain määrin yksipuolinen. Mutta siihen me pystymme kansallisesti vaikuttamaan, ja sitä työtähän tässä salissa tehdään, mutta siitä, että koko järjestelmän perusteita ja uskottavuutta horjutetaan, olen kyllä edustaja Halla-ahon kanssa eri mieltä.

Frågan slutbehandlad.